

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א ♦ לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1352

מסכת מכות י"ב - י"ח ♦ פרה ה', ז' - ו', א'

בס"ד, כ"ב ניסן תשפ"ה

השבוע בגליון

- ♦ עיקר התשובה תלויה בלב, לא בסיגופים
- ♦ "אל תשקצו את נפשתיכם" - האיסורים והגדרים
- ♦ כיצד שתתה אם רבי ישמעאל את מי הרצה של רגליו
- ♦ רעיון מקורי להקניית מראה בריא ועסיסי לבשר

- ♦ כיבוד הסב - מצווה?
- ♦ ההבדל בין סב רוצח אביו רוצח
- ♦ מלקות בערב יום הכיפורים
- ♦ מהי "תשובה"?

ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם
להצטרפות: meorot@meorot.co.il

דבר העורך

שבעים שנה לא עליתי לתורה

העליה מרוסיה, מספר הרב זלמן כהן שליט"א, מרכיני בית מדרשנו, הביאה עמה סיפורים ומעשיות אשר נשתמרו במשך דורות בקרב יהדות רוסיה, ועם התערבותם של יהודים אלו בקרב הקהילות בארצנו הקדושה, נחשפנו למצבור חדש של עובדות ומעשים.

בימי בחרותו למד הרב זלמן כהן שליט"א בישיבה בפתח תקווה, ובאחת השבתות הוא התפלל בבית כנסת הסמוך למקום לימודיו. התפילה התחילה כסדרה ולקראת "נשמת" נכנס לבית הכנסת יהודי קשיש מלווה באדם צעיר ממנו. השניים נעמדו בפתח בית הכנסת, בחנו את המתפללים מכף רגל ועד ראש, ופסעו פנימה בהססנות.

הם לא ידעו להתפלל. הם אפילו לא התביישו בזה. להיפך, אחרי שבעים שנות ניתוק מוחלט מן היהדות, ביקור בבית כנסת היה עבורם אטרקציה מעניינת. עדות נבחנית לכך העניק הכלבלב הקטן שנקשר לשער בית הכנסת. במהלך טיול בוקר החליטו האב ובנו להכנס לבניין בית הכנסת ולשבת מעט בין האורתודוקסים.

אותה שבת ביקש הגבאי מאחד המתפללים לעבור לפני התיבה. הלה נהנה לסלסל בקולו הערב, ועל פניו של הישיש ניכרו אותות התרגשות מעטים, בעוד בנו ישב קפוא על מקומו והמתין לאביו שיסיים את חוויותיו המוזרות.

נשמת; א-ל אדון; קדושה; הוצאת ספר תורה. בעל הקריאה החל לקרוא בפרשת השבוע ולפתע נופף הישיש בידי לגבאי שעמד על הבימה. באידיש ליטאית כבדה הוא ביקש שיעלוהו לתורה. הגבאי המופתע נעה לו על אתר.

עטוף בטלית שאולה ובכיסוי ראש מאולתר צעד הישיש לעבר הבימה, דחה את הסידור שהוגש לו

דף יב/א הא בבנו והא בבן בנו

כיבוד הסב - מצווה?

נחלקו הפוסקים אם אדם חייב בכבוד סבו. לדעת המהרי"ק (שורש ל'), אדם אינו חייב בכבוד סבו כלל ועיקר, אך הרמ"א (יו"ד סי' ר"מ סעי' כ"ד) חולק על כך ופוסק, כי אדם חייב בכבוד סבו. כראיה לשיטתו מסתמך הרמ"א על דברי המדרש על הפסוק (בראשית מו/א) "ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק". במדרש נאמר, כי התורה מציינת שהוא זבח זבחים "לאלוקי אביו יצחק" ואילו אברהם אבינו אינו מוזכר בפסוק זה כמקומות רבים אחרים, ללמדנו, כי חייב אדם בכבוד אביו **יותר** מאשר בכבוד סבו. הרי לנו, כי אדם חייב אף בכבוד סבו (עיי' רש"י ורמב"ן עה"ת שם, שהביאו מדרש זה).

ההבדל בין סב רוצח לאב רוצח: לעומת זאת, הגאון רבי שלמה איגר זצ"ל (גליון מהרש"א יו"ד שם, וראה בביאור הגר"א ס"ק ל"ג) הביא מסוגייתנו הוכחה ניצחת, לכאורה, לשיטת המהרי"ק, שאין אדם חייב בכבוד סבו. בגמרתנו מבואר, שאם אדם רצח את בנו, אין בניו האחרים - אחי הנרצח - רשאים להרוג את אביהם ולגאול את דם אחיהם הנרצח, משום שהם חייבים בכבוד אביהם, ואילו בן הנרצח, הנכד, רשאי לגאול את דם אביו ולהרוג את סבו הרוצח. הרי לנו, שלעומת הבן אשר חייב בכבוד אביו, אין הנכד חייב בכבוד סבו.

אלא, שבעל ה"תשובה מאהבה" (ח"א סי' קע"ח, צו"ח, צו"ח ב"פתיח תשובה" שם) דוחה ראיה זו תוך חידוש מעניין. לדבריו, כאשר גואל הדם הוא בנו של הנרצח, חובה עליו להרוג את הרוצח גם משום כבוד אביו הנרצח, ואין הוא דומה לגואל את דם קרובו שאינו אביו, שהורג את הרוצח משום ציווי התורה בלבד. מעתה, מאחר שאדם חייב בכבוד אביו יותר מאשר בכבוד סבו, עליו להעדיף את כבוד אביו ולהרוג את סבו. אולם, כאשר כבוד אביו אינו נוגד לכבוד סבו, הרי הוא חייב להעניק לסבו כבוד זהה לזה של אביו.

אחר שנוכחנו, איפוא, כי אדם חייב בכבוד סבו, שומה עלינו לברר, מהו המקור לכך. הגאון רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל אב"ד מונקאטש (שו"ת "מנחת אלעזר" ח"ג סי' ל"ג) מבאר, כי חיוב זה נלמד מקל וחומר. מה האב, חייב בכבוד הסב, הנכד, אשר חייב בכבוד אביו, ודאי חייב לכבד את מי שאביו חייב בכבודו [ע"ב בב"ח "שולחן ערוך" יו"ד סוף סי' ר"מ בטעם החיוב לכבד את סבו וב"חרדים" פרק י"ב אות ג].

ובכל זאת, לימדתנו התורה על ידי יעקב אבינו, שזבח לאלקי אביו **יצחק**, כי כבוד האב עדיף מכבוד הסב [ועיי' בביאור הגר"א ס"ק ל"ד, בדעתו על כיבוד אבי אמן].

צעילוי נשמת

הר"ר **יהודה לייב (אריה) קלמן** ז"ל
ב"ר מאיר צבי ז"ל נלב"ע כ"ב בניסן תשע"ג

תנצב"ה

הונצח ע"י בתו וחתנו **יוסף (רמי) וזוג' מלכה קליין** שיחיה - בני ברק

צעילוי נשמת

הר"ר **זרח פלוק** ז"ל
ב"ר מרדכי ז"ל נלב"ע כ"ח בניסן תשי"ט

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידו הר"ר **אברהם פלוק** ומשפ' שיחיה - ת"א

דף יג/א ואלו הן הלוקין

מלקות בערב יום הכיפורים

לאחר שבטלה הסמיכה מישראל ובטלו בית דין סמוכים [איש מפי איש עד משה רבינו], בטל עונש ל"ט מלקות, כשאר עונשי בית הדין. אלא, שנהגו ישראל, כי בערב יום הכיפורים כל אדם לוקה ל"ט מלקות. מנהג זה מוזכר בקדמונים (מחזור ויטרי סי' שד"מ, ראב"י סי' תקכ"ח, "רקח" סי' רי"ב, תשב"ץ קטן סי' ק"ל ועוד), וכך גם פוסק הטור (או"ח סי' תר"ז): "ונוהגין באשכנז, שכל הקהל לוקין מלקות מ' בבית הכנסת אחר תפלת המנחה, שמתוך כך יתן אל לבו לשוב מעבירות שבידו". בעבר הרחוק, אף נהגו ללקות בכל יום לפני תפילת ערבית כדי לכפר על עוונות אותו יום (טור או"ח סי' רל"ז בשם י"א).

דרך ההלקאה היתה זהה לעונש המלקות מדין תורה כמתואר במסכתנו (כ"ב), ברצועות של עגל ושל עור חמור ("כל בו" סי' ס"ח), והמולקה היטה את עצמו כלפי המלקה ("מנהגי רבי אברהם קלוזינר" עמ' כ"ח), תוך אמירת וידוי ג' פעמים, ובאותו זמן המלקה אמר "והוא רחום..." ג' פעמים ("מנהגים טירנא" עמ' ק-ק"א). במקומות מסויימים נהגו שהמולקה השתטח ארצה. על בעל ה"אמרי אש" מאונגוואר מסופר, כי נהג ללקות פעמיים, הן כשהוא מוטה, כמוזכר במשנה, והן על הארץ, כמנהג העולם (עדות בנו ב"זכרון יהודה" עמ' צ"ט).

מנהג זה, שקיבל חיזוק מפי תלמידי האריז"ל, נהג בחצרות האדמו"רים, ואף בקהילות ליטא, כעדות בעל ה"ערוך השולחן" (סי' תר"ו סעי' ו').

בעל "טור ברקת" (סי' תר"ז), מגדולי המקובלים ומתלמידיו של רבי חיים ויטאל כתב, כי עיקרה של ההלקאה בזמננו אינה בעצם ההלקאה כעונש, כי אם, בהתבזות שבה. לפיכך, נהגו ללקות בבית הכנסת אחר תפילת מנחה, בנוכחות הקהל, לקיים מה שנאמר (דברים כה/ג) "ונקלה אחיך לעיניך", ודרשו חז"ל (להלן כ"ג/א), "כשלקה, הרי הוא כאחיך". רבי חיים פלאגי אף מחה נמרצות באלו שנמנעו ממלקות מחמת הבושה, "איך יאמר אינו כבוד... דאדרבה זהו כבודו, והשפלתו זהו הגבהתו...".

לדעת רבי יוסף חיים זצ"ל, בעל ה"בן איש חי" (שו"ת "תורה לשמה" סי' ק"ג), מי שנאנס ולא לקה בערב יום הכיפורים, יבקש מחבירו שילקה אותו לאחר יום הכיפורים.

דף יג/ב חייבי מיתות ב"ד... שאם עשו תשובה אין ב"ד של מטה מוחלין להן

מהי "תשובה"?

יהודי אשר נכשל בעבירות חמורות במשך תקופה ארוכה, התעורר לשוב אל אלוקיו ופנה אל רבה של פראג, הגאון רבי יחזקאל לנדא זצ"ל, בעל ה"נודע ביהודה", כדי שיורה לו את סדר התשובה הראויה לו, ומתשובתו אנו למדים תשובה אמיתית מהי.

עיקר התשובה תלויה בלב, לא בסיגופים: הגאון ציין בתשובתו הארוכה, כי אין בתנ"ך או בתלמוד ציון של מספר התעניות שיש להתענות עבור כל חטא, כי אם בספרי המוסר. אולם, גם אם חפץ הוא להתענות לפי הכתוב בהם, הרי שלגודל עוונותיו לא יספיקו לו אפילו "שנות מתושלח" כדי לצום את אשר בעלי המוסר יטילו עליו. לפיכך, טרח בעל ה"נודע ביהודה" לבאר לאותו יהודי, כי עיקר התשובה מן החטא תלויה בלב ולא בסיגוף הגוף בתעניות ובשאר ייסורים, תוך שהוא מוכיח זאת מסוגייתנו.

בגמרתנו אומר רבי עקיבא, כי התורה גזרה, שחייבי מיתות בית דין שעשו תשובה "אין בית דין של מטה מוחלין להן", אלא מוציאים אותם להורג.

לכאורה, מדוע אין מוחלין להם, הרי, כמאמר הנביא (יחזקאל יח/כד), השב בתשובה שלימה נמחקים עוונותיו? אין זאת, מבאר ה"נודע ביהודה", אלא משום שעיקר התשובה תלויה בלבו של האדם. שכן, אם עיקר התשובה היתה תלויה בצער הגוף, הלא ניתן היה להיווכח בכך, שהרי סדרי התשובה כוללים גילגולי שלג, שהייה בחברת דבורים עוקצניות, ומשימות נוספות אשר בית הדין מסוגל לוודא כי הנידון למוות עמד בהן. "אלא ודאי", כתב בעל ה"נודע ביהודה", "שאינו לסיגופים ותעניות עיקר מן התורה, ועיקר התשובה הוא חרטה גמורה, וזה יכול להיות ברגע אחד ואם אתה אומר שתשובה תציל ממיתת בית דין בטלו כל דיני מיתות בית דין", ועונש המוות יאבד מהרתעתו, משום שכל נידון למוות יאמר לפני הוצאתו להורג שהוא שב בתשובה. לפיכך גזרה התורה, שחייבי מיתות בית דין שעשו תשובה, אין בית דין של מטה מוחלין להן.

לקריאת הברכות, ובקול עמוק ורועד מהתרגשות בירך באיטיות "אשר בחר בנו מכל העמים..."
בעל הקריאה סיים את קריאתו, ובדממה שהשתררה בבית הכנסת נשמע קולו הרוטט של הישיש בוכה את המילים "וחי עולם נטע...". דקות ארוכות רכן הישיש על הבימה, ראשו בין ידיו ונעליו הישנות נצצו מדמעות שנטפו עליהן היישר מארובות עיניו הזקנות של בעליהן.
מאן-דהוא האהיל בפיסת בד גם על קדקדו של הברך הנדהם, שחש לעזת אביו וניסה להפיס את רוחו בבלייל משפטים מהירים שנורו מפיו, ושהוסיפו נופך למחזה שאליו נקלעו המתפללים.
אט אט נרגעה ההמולה. הזקן הערה אל קרבו מעט יי"ש ורוחו שבה אליו. יקום פורקן, מוסף, קווה אל ה', עלינו, ומספר מתפללים כבר ישבו על יד הזקן, מצפים לשמוע את אשר בפיו, מה גרם לו לבכי נורא זה.

הישיש, אשר ניחון בכושר דיבור נדיר, סחף באחת את השומעים אל ימיה הגדולים של וילנא העיר. וילנא, עיר גדולה לאלוקים. תורה וקדושה בצבצו מכל פינותיה. הנה הבית אשר בו התגורר הגאון רבי אליהו, אשר וילנא נכרכה בשמו ושמו נכרך בשמה. מספר רחובות משם נמצא המזרז שבו כלאו את גר הצדק הידוע, ובתי מדרשותיה מלאים בתלמידי חכמים וביהודים העוסקים לפרנסתם, אשר באו מדי יום ביומו לעסוק בלימוד התורה הקדושה.

"הייתי אז בן שנים עשרה וחצי", שח הזקן, כאשר אבי ואמי המנוחים המתניקו סוד על אודות המשך דרכי בחיים. אמי נטתה לשלוח אותי לישיבה, ואילו אבי ביקש לשלוח אותי לגימנסיה. "ילך ישראל, ילמד מקצוע, ישמור על יהדותו בין הגויים, וכך יפכו לאדם בוגר בעל אישיות מוצקה" אמר אבי, שדגל בפיתוח האישיות ובהקניית בטחון עצמי רב לצאצאיו.

אמר ועשה. עוד באותו שבוע רשם אותי אבי לגימנסיה, אשר שמה יצא לתהילה, וכעבור מספר שבועות התחלתי ללמוד בה לשבעות רצונו של אבי, אשר רוה נחת מידיעותי שהלכתי והתרבו.
לקראת השבת בה מלאו לי שלש עשרה שנה, שיננתי בשקידה את ה"מפטיר", ובשבת קודש עליתי לתורה מלווה בחיוכו של אבי ובדמעותיה של אמי שצפתה בי מעזרת הנשים.

כאשר ירדתי מהבימה, ניגש הגאון רבי חיים עוזר גראדז'ינסקי זצ"ל ולחץ את ידו של אבי למזל טוב, תוך שאמר לו "לטובתך, הרשה לי להזהיר אותך, כי אם לא תחזור בך מכוונתך לשלוח את בנך לגימנסיה, יחלפו שנות דור עד אשר בנך יעלה לתורה שנית!!!". אבי לא היה חפוף ולא העז להתווכח עם גדול הדור, אך למעשה לא חזר בו מהחלטתו.

הישיש השעין את ראשו לאחור, כמו ביקש לסובב במהירות את גלגל הזמן מאז, מרגע עמדו על בימת בית הכנסת בוילנא, ועד לרגע זה בישובו למרגלות הבימה בעיר פתח תקווה. "היום, משום מה נמשכתי להכנס לבית הכנסת", נאנח הזקן עמוקות ושב להתייפח קלות. "כאשר הבעל קורא התחיל לקרוא בתורה, נזכרתי, כי זו היא פרשת בר המצווה שלי. כן. שלי. פרשת בר המצווה שלי.
יהודים!!! מאז אותה שבת בה עליתי לתורה בוילנא חלפו **שבעים שנה!** בשבת זו עליתי לתורה בפעם הראשונה מאז אותה שבת.

הוא צדק הגאון, אמר הישיש בעצב, כאשר מבטו נפל על בנו שלא הבין מילה מדברי אביו.
המתפללים התפזרו לבתיהם, איש איש עם הרהוריו ומחשבותיו, והישיש נותר על מקומו בבית הכנסת, לספר לבנו יקירו בשפה הרוסית את כל אשר אירע עמו.

זכות גדולה נפלה בחלקם של היהודים אשר מקפידים על הקביעות בלימוד הדף היומי. אין לתאר את זכותם ואת השכר הרב הנופל בחלקם. בכך הם מבטיחים את המשך השושלת, את רצף הדורות מסב לנכדו ומאב לבנו, כמאז ומקדם. מי יתן, שבזכות התורה הקדושה ששמרה עלינו בכל הדורות, נזכה בעזרת ה' להושע במהרה בימינו בגאולה שלמה, אמן.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 474 בני ברק, פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

לפיכך, הוא מציינ, כי "עיקר התשובה היא עזיבת חטא, וידוי זברים בלב נשבר... התקרבות והתלהבות לאהוב את הבורא...". בדבריו הוא מדגיש, כי "מי שיוכל לזבוח יצרו על ידי התורה... וגם התורה מתשת כת, לזה אני מיקל מאד בתענית וסגופים".

אחר כל זאת, כתב בעל ה"נודע ביהודה" כי פטור בלא כלום אי אפשר, ובפרט שבעל ה"רקח" תיקן תשובת המשקל גם על ידי תעניות. לפיכך הוא הורה לבעל התשובה כי במשך שלוש שנים יתענה שלושה ימים בשבוע בתקופת החורף ובכל ערב ראש חודש בתקופת הקיץ (שו"ת "נודע ביהודה" קמא או"ח סי' ל"ה. עיי"ש עוד בפדיון תעניות ע"י הצדקה).

נסיים בדברי בעל ה"ישמח משה" (פרשת נשא) המחזק את דברי בעל ה"נודע ביהודה" בכך, שלא מצאנו בתורה ציווי על עשיית תשובה, כי אם על הווידי בלבד. ברור, איפוא, כי עיקר התשובה היא על ידי החרטה, ולפיכך לא ציוותה על כך התורה, שהרי אם האדם התחרט ממעשיו הרעים, אין צורך לצוותו לשוב בתשובה, ואם עדיין לא התחרט, אין את מי לצוות...

דף טז/ב בקרנא דאומנא

"אל תשקצו את נפשותיכם" - האיסורים והגדרים

בעבר נהגו מקיצי הדם להשתמש בקרן מיוחדת, אשר צידה המחודד ננעץ בוריד המטופל, ודרכה שאבו את דמו. בסוגייתנו מבואר, כי אסור לשתות מקרן זו, והעושה כן עובר על איסור מן התורה (ויקרא יא/מג) "אל תשקצו את נפשותיכם". אכן, נפסק להלכה, כי "אסור לאכול מאכלים ומשקים שנפשו של אדם קצה בהם... וכן אסור לאכול ולשתות בכלים... שנפשו של אדם קצה בהם, כגון... וכלי זכוכית שמקיזים בהם וכיוצא בהם. וכן לא יאכל בידיים מזוהמות ועל גבי כלים מלוכלכים, שכל אלו בכלל אל תשקצו את נפשותיכם" ("שולחן ערוך" יו"ד סי' קט"ז סעי' ו').

הראשונים נחלקו אם איסור התורה כולל כל אכילה בצורה מאוסה (יראים השלם סי' ע"ג, ועי"ש בהגהות תועפות ראם, סמ"ק סי' פ' ריטב"א מכות טז/ב בשם רמ"ה. ועי' ב"י יו"ד סי' קט"ז), או שמא אין איסור זה נסוב כי אם על אכילת שרצים המוזכרים באיסור "אל תשקצו", ואילו חכמים הם שהוסיפו ותקנו גדרים נוספים של איסורי "אל תשקצו" (ריטב"א מכות שם, מ"מ מאכלות אסורות, לבוש ופ"ח יו"ד סי' קט"ז).

את הכללים באיסור זה מבהיר ה"פרי חדש" (סי' פ"ד וסי' קט"ז). מאכל שכל בני האדם סולדים ממנו, אסור באכילה גם לאותו בודד שאינו בוחל באכילתו. אולם, מאכל שרוב בני האדם בוחלים בו, מותר באכילה לאדם שאינו חש כלפיו תחושות גועל. ואילו האיסטניס אינו רשאי לאכול דברים שמעלים קבס בקיבתו, אף אם אחרים אינם חשים כל אי נעימות ממאכל זה.

כיצד שתתה אם רבי ישמעאל את מי הרחצה של רגליו: רבים שואלים על המסופר בירושלמי (פאה פ"א הובא בתוס' קידושין לא/ב ד"ה "ר' טרפון") על אמו של רבי ישמעאל, שהוקירה את בנה הגדול, עד שבשובו מבית המדרש רחצה את רגליו ושתתה את מי הרחצה. לכאורה, מים אלו מאוסים הם ואסור לשתותם. בעל ה"זרע חיים" (בהוספה בסוף סי' ז) מתרץ קושיה זו ואומר, כי אמו של רבי ישמעאל שתתה מים אלו כסגולה ("עלי תמר" על הירושלמי שם), וכשם שלצורך רפואי מותר לאכול או לשתות מאכל מבחיל (כללים מערכת הב' סי' ח) כן מותר היה לה לשתות מים אלו.

לדעת הגאון רבי יוסף שלוש אלישיב זצ"ל, יתכן שהיא שטפה את רגלי בנה ביסודיות, ולאחר שרגליו היו נקיות, היא שבה ושטפה אותם ושתתה את מי הרחצה השניה. ואילו הגר"י זילברשטיין שליט"א דרש נאה, כי מי הרחצה של רגלי רבי ישמעאל אינם נחשבים כמאוסים! כל אשה שהיה לה בן כמו רבי ישמעאל היתה מזדרזת לשתות מים אלו... ("שבת שבתון" סעי' צ"א).

על כלל יסוד באיסור "אל תשקצו" נוכל ללמוד מן הנידון הבא שהתרחש בארצות הברית לפני כשישים שנה.

רעיון מקורי להקניית מראה בריא ועסיסי לבשר: בימינו יש משווקי בשר, המחדירים לתוכו חומרים שונים, כגון, פוספסטים, חומרי צבע, מים ועוד, כדי לשוות מראה טרי ורענן לבשר ובכך להגדיל את היקף מכירותיהם ולהעצים את ריווחיהם. קצבי העבר נקטו גם הם בתכסיסים שונים להגברת השיווק, אם כי עדינים מאלו. כך, לפני כשישים שנה נהגו קצבי ניו יורק להשרות את הכבדים בדם, כדי להקנות להם מראה בריא ועסיסי. אחד מרבני העיר טען, כי עליהם לחדול מיד מנהוגם, בין היתר, משום איסור "אל תשקצו את נפשותיכם". שכן, כפי שבגמרתנו מבואר, שאין

פנינים

דף יב/א שלוש טעיות עתיד שרו של רומי לטעות **שלוש הטעויות של השר של רומי** בסוגייתנו אומר ריש לקיש, כי שלוש טעויות עתיד שרו של רומי לטעות. א. שהעיר בצרה יכולה לשמש כעיר מקלט לרוצחים בשוגג, ואילו התורה אמרה "בצר" ולא בצרה. ב. שעיר מקלט קולטת גם רוצח במזיד, אף על פי שאינה קולטת אלא רוצח בשוגג. ג. שעיר מקלט גם קולטת מלאכים ולא בני אדם בלבד.

בספר "נעים זמירות ישראל" מובא, כי כל טעויותיו של שרו של רומי, רמוזות בפסוקים (דברים ד/מא-מד) אודות הבדלת שלוש ערי מקלט בעבר הירדן על ידי משה רבנו. א. "לָגַם שְׂמָה רוּצָח, אֲשֶׁר יִרְצַח אֶת רֵעֵהוּ בְּכַלֵּי דַעַת" - ולא במזיד. ב. "אֶת בַּצֵּר בְּמַדְבָּר" - ולא בצרה. ג. התורה מסיימת, "וְזֹאת

עולים על רכבת הלימוד

מצטרפים לאלפי הלומדים קטעי גמרא, משנה והלכה מדי יום ביומו, בכל זמן ובכל מקום. זוהי ההזדמנות לקבוע 'עיתים לתורה'. לומדים כמה דקות וחוזים בסיפוק רוחני עצום!

קבע עיתים ללימוד <3029 כעשיו>

חודש ראשון התנסות חינם

לשתות בכלי ששימש להקזת דם, אף לאחר שהכלי הודח, כך גם אין לאכול כבדים שהושרו בדם, הנחשב למאכל מאוס.

אולם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל ביאר, כי אין כל איסור בדבר. שכן, אדם האוכל מאכל מאוס ואין הוא יודע כי המאכל מאוס, לא שיקץ את נפשו ולא עבר על כל איסור, ורק האוכל דבר מאוס מתוך ידיעה כי מאוס הוא, עובר על איסור. ממילא, מאחר שתושבי העיר אינם מעלים על דעתם כי הכבדים שרו בדם, אין כל איסור להאכילם כבדים אלו... (שו"ת "אגרות משה" יו"ד ח"א סי' ל"א. ועיי"ש שהביא ראייה לדבריו, ועיי' מה שנימק שאין לחשוש שיישלו באכילה ללא הדחת הדם).

התורה אשר שם משה לפני בני ישראל - ולא לפני המלאכים...

דף יב/ב ושמותי לך מקום

הסוכה - כעיר מקלט

דרש בעל ה"חידושי הרי"ם" זצ"ל: כאשר הרוצח בשגגה חש רגשי אשמה כבדים, עד שאינו מוצא לו מקום בעולם, אזי, מייחד לו הקב"ה מקום מיוחד. כל עוד חש הוא בנוח ומוצא מקום לעצמו, לא תקלטנו עיר המקלט.

לפיכך למדנו לעיל, ששרו של אדם לא יינצל, מאחר שיסבור כי העיר בצרה תקלטנו כעיר מקלט. אם הוא **בוחר לעצמו** מקום - הרי שרגשי המרירות לא חדרו לתוכו כראוי...

הוסיף על כך נדודו, בעל ה"שפת אמת" זצ"ל: זוהי עניינה של הסוכה. אחר רגשי האשמה והחרטה שחש אדם בראש השנה וביום הכיפורים, שוב אינו מוצא מקום לעצמו בעולם. בא הקב"ה ומייחד לו מקום מיוחד - הסוכה...

דף יד/א אמר ר"ע... באיטליז

תורה ורק תורה

בגמרתנו מובא בשם רבי עקיבא, כי כאשר הוא פגש את רבן גמליאל ואת רבי יהושע באיטליז, שם הזדמנו כדי לרכוש בהמה עבור משתה חתונתו של בנו של רבן גמליאל, הוא שאלם שאלה הלכתית מסובכת.

לשם מה מספר רבי עקיבא היכן פגש אותם ומה היתה מטרת שהייתם באיטליז באותה שעה?

לדעת רבי ישראל ליפשיץ זצ"ל, בעל ה"תפארת ישראל", אריכות הדברים באה לציין, כי אף על פי שרבן גמליאל, נשיא ישראל ורבי יהושע אב בית דינו טרודים היו בהכנות לחתונת בנו של הנשיא ויצאו למקום הומה אדם, אין רבי עקיבא מהסס לפנות אליהם בשאלות שאינן מצויינות כלל. מתוך ידיעתו והכרתו אותם ברור לו כי גם כעת, כל מעיינם בתורה הקדושה.

ואף הם לא נתביישו לענות בשוק, בפרהסיא: "לא שמענו"...

"ללמדך שבכל עסקיהם היה רק תורת ה' הפצם ויראתו על פניהם"... ("תפארת ישראל", כריתות, פ"ג משנה ז').

דף יז/א ותרומת ידך אלו ביכורים

ביכורים - קידוש פעולות החולין

דרש בעל ה"חידושי הרי"ם" זצ"ל: **"ותרומת ידך"** - יש להרים את פועל הידיים ולקדשו לה' - "אלו הביכורים" - זוהי בחינת ביכורים - בהם מביאים לה' את פרי עמל הכפיים בשדה ובגן...

יום מתן תורה הוא 'יום הביכורים' - על ידי התורה הקדושה ניתן להגיע לדרגת ביכורים - לקדש את פעולות החולין לה'...

ר"איד
תאזינו!
התנא האלוקי רשב"י קורא לך:

רצוננו לראות את מלכנו:

הזוהר הקדוש משתמש בלשון 'תאזינו', כי בלימוד מוסרי הזוהר מתגלה האור זוכים לחזות בנועם ה' עין בעין

כלל ישראל מתאחד עם יצירת המוכת החדשה מבית מאורות:

קטע יומי מהזוהר הקדוש עם ביאור ייחודי ותובנות מאירות לחיים

בתוספת משנה והלכה יומית

ותן בלבנו מסתוככים מדי יום בהיכלו של רשב"י הק' זוכים לחיים מאירים

רשב"י לכל: הצטרף עכשיו לאלפים שכבר מחוברים לאור

טעמו וראו כי טוב ה' *3764

חודש ראשון חינוך

מבצע השקה למצטרפים חדשים מנו עד הבית 29.90 ₪

לעילוי נשמת מרת **ריזל קוט** ע"ה בת הר"ר פנחס וצלר ז"ל נלב"ע כ"א בניסן תשנ"ה **תוצב"ה** הונצחה ע"י בנייה הר"ר **פנחס צבי קוט** - פ"ת והר"ר **יוסף מרדכי קוט** - מלבוון אוסטרליה

לעילוי נשמת הר"ר **מיכאל ארדן** ז"ל ב"ר משה אלתר ז"ל נלב"ע כ"ד בניסן תשל"ב **תוצב"ה** הונצח ע"י המשפחה שיחיו

